

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 178

Warszawa, 18 stycznia 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 33 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

- w sprawie upamiętnienia Eugeniusza Romera w 70. rocznicę śmierci.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy panią posel Annę Dąbrowską-Banaszek.

(-) Waldemar Andzel; (-) Dorota Arciszewska-Mielewczyk; (-) Barbara Bartuś; (-) Jacek Bogucki; (-) Zbigniew Bogucki; (-) Joanna Borowiak; (-) Lidia Burzyńska; (-) Krzysztof Cieciora; (-) Janusz Cieszyński; (-) Przemysław Czarnek; (-) Anna Dąbrowska-Banaszek; (-) Przemysław Drabek; (-) Anna Gembicka; (-) Szymon Giżyński; (-) Marcin Grabowski; (-) Paweł Jabłoński; (-) Fryderyk Sylwester Kapinos; (-) Maria Koc; (-) Leonard Krasulski; (-) Anna Krupka; (-) Mariusz Krystian; (-) Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk; (-) Anna Kwiecień; (-) Ewa Leniart; (-) Krzysztof Lipiec; (-) Grzegorz Lorek; (-) Marzena Anna Machałek; (-) Ewa Malik; (-) Jerzy Materna; (-) Anna Milczanowska; (-) Daniel Milewski; (-) Jan Mosiński; (-) Michał Moskal; (-) Teresa Pamuła; (-) Bolesław Piecha; (-) Marcin Porzucek; (-) Paweł Rychlik; (-) Anna Schmidt; (-) Olga Ewa Semeniuk-Patkowska; (-) Agnieszka Anna Soin; (-) Katarzyna Sójka; (-) Krzysztof Szczucki; (-) Paweł Szrot; (-) Jan Warzecha; (-) Patryk Wicher; (-) Grzegorz Woźniak; (-) Ireneusz Zyska.

Uchwała
Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia
w sprawie upamiętnienia Eugeniusza Romera w 70. rocznicę śmierci

Eugeniusz Mikołaj Romer, wielki polski geograf i kartograf oraz geopolityk, podróżnik, geolog, pedagog, encyklopedysta i publicysta, a także działacz niepodległościowy urodził się 3 lutego 1871 roku we Lwowie w rodzinie Edmunda – powstańca styczniowego. W młodości mieszkał na Podkarpaciu. Jego starszy brat – generał Jan Romer był jednym z bohaterów wojny polsko-bolszewickiej.

Był profesorem Uniwersytetów Lwowskiego i Jagiellońskiego, wiceprezydentem Międzynarodowej Unii Geograficznej. Badał m.in. Karpaty Wschodnie i Alpy, góry Dalekiego Wschodu, a później Tatry i góry zachodniego wybrzeża Ameryki Północnej.

Przed I wojną światową związał się we Lwowie z młodzieżowym ruchem narodowo-niepodległościowym "Zarzewie" i współtworzył tajną Armię Polską oraz Polski Związek Wojskowy, a w 1911 roku Polskie Drużyny Strzeleckie – paramilitarną organizację ćwiczącą kadry dla przyszłego polskiego wojska. "Drużyniacy" przystąpili później do współpracy ze "Strzelcami" Józefa Piłsudskiego, a po wybuchu I wojny światowej stali się częścią Legionów Polskich.

Stworzył geopolityczną koncepcję "pomostowości" ziem polskich, które według niego odgrywały kluczową rolę w obszarze pomiędzy Morzami Bałtyckim i Czarnym, co koresponduje ze współczesną koncepcją Międzymorza. Współtworzył wydawnictwo "Książnica – Atlas", a w efekcie licznych przełomowych prac stał się ojcem polskiej kartografii.

Był autorem najważniejszego opracowania kartograficzno-statystycznego dotyczącego ziem Rzeczypospolitej "Geograficzno-statystycznego atlasu Polski" wydanego w 1916 roku. To dzieło oraz osobiste zaangażowanie Eugeniusza Romera odegrały dużą rolę w pracach polskiej delegacji na konferencję pokojową w Wersalu i w ustaleniu granic Polski i państw sąsiednich odrodzonych po I wojnie światowej. Podczas paryskiej konferencji kierował pracami Biura Geograficznego przy Komitecie Narodowym Polskim Romana Dmowskiego.

Następnie pracował też jako ekspert Ministerstwa Spraw Zagranicznych w latach 1920-1921 podczas konferencji w Rydze kończącej wojnę polsko-bolszewicką.

W latach niepodległej II Rzeczypospolitej założył Instytut Kartograficzny, wykładał na uniwersytetach i pracował w "Książnicy – Atlas", redagował "Czasopismo Geograficzne" i "Polski Przegląd Kartograficzny". Był też przewodniczącym Polskiego Towarzystwa Geograficznego, które pracowało nad integracją i efektywnym rozwojem całego obszaru Polski oraz szeroką akcją edukacyjną i patriotyczną w celu podniesienia świadomości narodowej i społecznej.

W czasie II wojny światowej ukrywał się we Lwowie i Warszawie, a po wojnie objął katedrę geografii na Uniwersytecie Jagiellońskim i kierownictwo Instytutu Geograficznego. W 1946 roku reaktywował we Wrocławiu "Książnicę – Atlas", która wydała wiele jego atlasów Polski i świata. Opracował też jako pierwszy badacz wydzielenie regionów klimatycznych Polski.

Był redaktorem dzieła "Encyklopedia. Zbiór wiadomości z wszystkich dziedzin wiedzy – polska encyklopedia" wydawanej przed I wojną światową w zaborze austriackim, autorem licznych prac z zakresu kartografii, geografii, klimatologii i geomorfologii, a także wspomnień.

Eugeniusz Romer zmarł 28 stycznia 1954 roku w Krakowie i został pochowany na Cmentarzu Salwatorskim, zgodnie z jego wolą w grobie skierowanym w stronę Lwowa.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 70. rocznicę śmierci Eugeniusza Romera oddaje hołd najwybitniejszemu polskiemu geografowi i kartografowi, zasłużonemu w odzyskaniu przez Polskę niepodległości po I wojnie światowej i ustaleniu jej granic.